

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Horváth János ügyvéd által képviselt felperesnek - dr. Paróczai Endre ügyvéd által képviselt alperes ellen örökrész kiadása iránt a Balassagyarmati Városi Bíróságon 6.P.20.233/2007. számon folyamatban volt, majd a Nógrád Megyei Bíróság 2008. május 27-én meghozott 9.Pf.20.363/2008/3. számú ítéletével befejezett perében az alperes 19. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Nógrád Megyei Bíróság 9.Pf.20.363/2008/3. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 45.000 (Negyvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A 2006. július 9-én elhunyt ... örökhagyónak a peres felek a gyermekei és törvényes örökösei. A peres feleken kívül az örökhagyónak egy további, perben nem álló gyermeke - örököse - is van.

Az örökhagyó az alperes ellen pert indított, amelyben az alperest a meghatalmazása alapján értékesített ... ingatlana vételárának megfizetésére kérte kötelezni. E per az örökhagyó halála miatt jogutódainak perbelépéséig, illetve perbevonásáig félbeszakadt.

Az örökhagyó utáni hagyatéki eljárásban eljáró közjegyző az örökhagyó hagyatékát: a ... ingatlan 5,5 millió forint vételárát - készpénzt - teljes hatállyal egymás között egyenlő arányban adta át az örökhagyó három gyermekének mint törvényes örökösöknek.

A felperes keresetében örökrésze kiadására: 1.888.450 forint és ezen összeg 2004. április 21-től járó törvényes kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az örökhagyót a felperes temettette el. Ennek költsége 117.960 forint volt, melyből az alperest az örökrészére eső részének mint hagyatéki hitelezői igényének a megfizetésére is kérte kötelezni.

Az alperes a per megszüntetését kérte az örökhagyó által korábban indított és félbeszakadt perre figyelemmel, érdemi védekezést nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül örökrész kiadása címén fizessen meg a felperes részére 1.833.333 forintot és annak 2006. február 23-tól a kifizetésig járó törvényes kamatát, valamint 65.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és az alperest 112.300 forint le nem rótt illeték megfizetésére kötelezte.

A bíróság az eljárás során a per megszüntetése iránti kérelem tárgyában elutasító végzéssel döntött, melyet a másodfokú bíróság helybenhagyott.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint a ... ingatlan 5,5 millió forint vételárát az alperes vette át az adásvételi szerződés alapján és azzal - a korábbi per iratainak tartalma szerint - az örökhagyó felé nem számolt el. A hagyatékátadó végzés szerint a vételár az örökhagyó hagyatéka volt, amelyet a három törvényes örökös egyenlő arányban örökölt meg. A felperes ezért a Ptk. 607. § alapján igényt tarthat örökrésze kiadására.

A felperest az általa viselt hagyatéki teher levonásával 1.794.013 forint illeti és az általa viselt temetési költség címén - annak 2/3-a - 78.640 forint megtérítésére tarthat igényt. (Az ítélet indokolásának ez utóbbi része nincs összhangban a rendelkező résszel, mert az a temetési költségnek - helyesen - csupán 1/3-a megtérítését foglalja magában.) Az elsőfokú bíróság az alperest a vételár felvételének napjától kötelezte késedelmi kamat fizetésére.

Az alperes fellebbezése alapján a másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját 2006. július 10. napján határozta meg, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az alperest 45.000 forint másodfokú perköltség fizetésére kötelezte azzal, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A másodfokú bíróság az alperesnek a fellebbezésében előadott eljárási kifogásai alapján rámutatott: a felperes kereseti kérelmének jogcíme nem azonos a félbeszakadt perben előterjesztett keresettel érvényesített joggal, mert a felperes örökösként örökrésze kiadását kérte, továbbá a temetési költség iránt

hagyatéki hitelezői igényt érvényesített; ezzel szemben az örökhagyó által indított és félbeszakadt per vételár visszafizetésére és elszámolására irányult.

Az érdemi döntéssel a másodfokú bíróság egyetértett. Kiemelte, hogy az alperes a permegszüntetési kérelem jogerős elutasítását követően sem terjesztett elő érdemi védekezést. Ezzel szemben a felperes követelése jogalapját, összegét megjelölte és bizonyította. A kamatfizetés kezdő időpontját módosította csupán, azon indokolással, hogy a felperes követelése a hagyaték megnyíltával vált esedékessé.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a per megszüntetése, valamint a felperes perköltségben marasztalása iránt. Anyagi jogi és az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértésre hivatkozott.

Elsődlegesen azzal érvelt, hogy a felperes követelése származékos jogszerzés, nem független a jogelőd követelésétől, ezért téves a bíróságok ezzel ellentétes álláspontja. Kifejtette, hogy az adott esetben perfüggőség áll fenn, ezért a jelen pert a Pp. 157. § a) pontja alkalmazásával meg kell szüntetni.

Előadta azt is, hogy bírósági ügykezelési hiba is történt, mert az elsőfokú ítélet meghozatalának napján kérte a tárgyalás felfüggesztését, valamint a félbeszakadt per folytatását a jogutódok perbevonásával, ezért előbb a felfüggesztés iránti kérelmet kellett volna elbírálni.

Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét nem az alperessel közölt keresetre alapozta, ezzel a Pp. 136/B. §-át, valamint a Pp. 3. §-át sértve hozott mulasztásos ítéletet. Tévesnek tartotta az eljáró bíróságoknak a bizonyítási teherre vonatkozó ítéleti álláspontját is, mert a követelés fennállásának és jogcímének a bizonyítása a felperest terhelte, amely az adott esetben nem történt meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és az alperes perköltségben marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 157. § a) pontjának rendelkezése szerint a bíróság a pert megszünteti, ha a keresetlevelet már a 130. § (1) bekezdés a)-h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani.

A Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja akként rendelkezik, hogy a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt - akár ugyanazon bíróság, akár más

bíróság előtt - a per már folyamatban van vagy annak tárgyában már jogerős ítéletet hoztak (perfüggőség).

Az ítélkezési gyakorlat szerint a perfüggőség szempontjából a felfüggesztett és félbeszakadt eljárás folyamatban lévő pernek minősül (BH 1993/618. számú eseti döntés). Ezért önmagában annak a ténynek, hogy a félbeszakadt eljárás folytatását az alperes kérte-e és mikor, nincs ügydöntő jelentősége.

A felperes a perben az alperessel szemben örökrésze kiadását kérte és hagyatéki hitelezői igényt érvényesített, míg az örökhagyó által az alperessel szemben indított per tárgya az örökhagyó ingatlana eladási árával kapcsolatos elszámolásra irányult. A két per tárgya nem ugyanazon tényalapból származó ugyanazon jog érvényesítését jelenti; csupán annyiban függnek össze, hogy a felperes követelése az előzményi per felperesének hagyatékát érintette.

Iratellenesen állítja az alperes azt, hogy a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelme tárgyában kellett volna az ítélet meghozatalát megelőzően az elsőfokú bíróságnak döntenie, mert kérelmét megelőzően előterjesztette. Az iratokból megállapíthatóan a felfüggesztés iránti kérelme (14. számú beadványa) az ítélet keltét követően, 2008. február 13-án érkezett az elsőfokú bírósághoz; a felfüggesztés a Pp. 152. § (2) bekezdése szerint egyébként is csupán lehetőség, de a bíróság számára nem kötelező.

Az iratok alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a keresetlevelet a bíróság az alperes részére szabályszerűen kézbesítette. Az alperes jogi képviselője útján az első tárgyaláson résztvett, érdemben azonban nem védekezett, a folytatólagos tárgyalást pedig elmulasztotta. A Pp. 136/B. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást megtarthatta és a (3) bekezdés szerinti vélelem alapján a felperes tényállításait valóban fogadhatta el, mert ellenkérelem előterjesztésére és nyilatkozat tételére az alperest a megelőző tárgyaláson - az eljárási szabályoknak megfelelően - felhívta, azonban ennek az alperes nem tett eleget.

A felperes követelését okirati bizonyítékkal - a hagyatékátadó végzés csatolásával - igazolta.

A hagyatékátadó végzésnek ugyan anyagi jogereje nincs, de alaki jogerővel rendelkezik. Az alaki jogerő azt jelenti, hogy a jogerős végzést sem a közjegyző, sem a bíróság, sem az érdekelt nem változtathatják meg. A hagyatéki eljárásban hozott végzés csakis abban az eljárásban előterjesztett jogorvoslat eredményeként változtatható meg vagy helyezhető hatályon kívül (PK 262. számú állásfoglalás, BH 1995/715. számú eseti döntés).

A hagyatékátadó végzés alaki jogereje a hagyatékban való jogszerzés alaki legitimációját jelenti: azt, hogy mi a hagyaték és örökösként arra ki és milyen öröklési jogcímen szerzett jogot. Ez egyben azt

is jelenti, hogy addig, amíg erre irányuló perben a bíróság a hagyatékátadó végzés tartalmától eltérő döntést nem hoz, a hagyatékátadó végzés tartalmát mindenki köteles az örökhagyó vagyonában bekövetkezett jogutódlás közhiteles tanúsítására elfogadni.

A felperes - a kifejtettekre figyelemmel - a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint őt terhelő bizonyítási kötelezettségét teljesítette, mind követelésének összegét, mind annak jogcímét kellően bizonyította. Érdemi védekezés előterjesztésének hiányában a Pp. 3. §-ban foglalt tájékoztatási kötelezettség a bíróságot nem terhelte.

Mindezek alapján az alperes által hivatkozott és az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés nem áll fenn, a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdés szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság az alperest kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján megállapította, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes költségmentessége folytán az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2009. március 25.

Dr. Orosz Árpád sk. a tanács elnöke, Dr. Szabó Julia sk. előadó bíró, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes sk. bíró

K.Gyné

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő